

Het bedenken van “spelregels” voor een leefbare aarde.

Wat kunnen we zelf doen om te zorgen dat het beter gaat met onze wereld?

Naar aanleiding van het filmpje gaan de kinderen bedenken wat mensen (zij zelf dus ook) kunnen doen om de wereld leefbaarder te maken. Dit kan zijn op het gebied van milieu, maar ook op andere gebieden. Zoals: een betere verdeling tussen arm en rijk. Of: een gezondere voeding, of een betere manier van omgaan met elkaar. Want ook hier kan er veel verbeterd worden.

Er is door volwassenen natuurlijk ook al veel over nagedacht en daar is onder andere het handvest van de aarde uitgekomen. Dit zijn eigenlijk een soort “spelregels” voor een leefbare aarde. Dit handvest is hieronder bijgevoegd onder de naam “De Earth Charter”. U kunt het als een soort naslagwerk gebruiken.

Ontstaan en geschiedenis van het Handvest van de Aarde.

In 1987 heeft de VN commissie inzake milieu en ontwikkeling opgeroepen om te komen tot een nieuw handvest dat fundamentele principes voor duurzame ontwikkeling bevat. Tijdens de Aardetop in Rio de Janeiro 1992 is er aan een ontwerp voor het handvest gewerkt. Een uiteindelijke versie kwam niet tot stand. In 1994 is er met steun van de Nederlandse regering verder gewerkt aan een uiteindelijke versie.

Het Handvest van de Aarde

Voorwoord

Wij bevinden ons op een kritiek moment in de geschiedenis van de aarde, een periode waarin de mensheid haar toekomst moet kiezen. De wereld is steeds dichter verweven en wordt steeds kwetsbaarder, en de toekomst is zowel dreigend als veelbelovend. Om voort te kunnen gaan, dienen wij te erkennen dat wij temidden van een schitterende verscheidenheid aan culturen en levensvormen één menselijke familie vormen en één aardse gemeenschap met een gemeenschappelijk lot. Wij moeten ons verenigen om een leefbare mondiale samenleving te realiseren, gebaseerd op respect voor de natuur, universele mensenrechten, economische rechtvaardigheid en een cultuur van vrede. Daartoe is het een vereiste dat wij, de volkeren van de aarde, onze verantwoordelijkheid jegens elkaar, jegens de grotere levensgemeenschap en jegens de toekomstige generaties openlijk uitspreken.

De aarde, ons thuis

De mensheid is onderdeel van een enorm, zich ontwikkelend universum. De aarde, ons thuis, wordt bezield door een unieke levensgemeenschap. De natuurkrachten maken het bestaan tot een veeleisend en onzeker avontuur, maar de aarde heeft de omstandigheden geleverd die essentieel zijn voor de ontwikkeling van het leven. De veerkracht van de levensgemeenschap en het welzijn van de mensheid zijn afhankelijk van het instandhouden van een gezonde biosfeer met al haar ecologische systemen, een rijke verscheidenheid aan planten en dieren, vruchtbare grond, onvervuild water en schone lucht. Het aardse milieu met zijn eindige hulpbronnen is een gemeenschappelijke zorg van alle volkeren. De bescherming van de levenskracht, verscheidenheid en schoonheid van de aarde is een heilige plicht.

De staat van de aarde

De dominante productie- en consumptiepatronen leiden tot vernietiging van het milieu, uitputting van de hulpbronnen en een grootschalig uitsterven van soorten. Gemeenschappen raken verzwakt. De voordelen van de ontwikkeling worden niet gelijkmatig gedeeld en de kloof tussen arm

en rijk wordt groter. Onrechtvaardigheid, armoede, onkundigheid en gewelddadige conflicten zijn alom verspreid en de oorzaak van groot lijden. Een niet eerder vertoonde toename van de wereldbevolking heeft de ecologische en sociale systemen overbelast. De grondvesten van mondiale geborgenheid worden bedreigd. Deze tendensen zijn gevaarlijk - maar niet onontkoombaar.

De uitdagingen waarvoor wij staan

De keuze is aan ons: een mondiaal partnerschap vormen om zorg te dragen voor de aarde en voor elkaar of het risico lopen op onze eigen vernietiging en op die van de verscheidenheid van het leven. Er zijn wezenlijke wijzigingen nodig in onze waarden, instituten en levenswijzen. Wij dienen ons te realiseren dat na voorziening in de eerste levensbehoeften het bij de ontwikkeling van de mens in de eerste plaats gaat om meer te zijn, niet om meer te hebben. Wij hebben de kennis en technologie om iedereen te verzorgen en om onze negatieve invloed op het milieu te verminderen. De opkomst van een mondiale samenleving van betrokken burgers biedt nieuwe mogelijkheden om een democratische en humane wereld op te bouwen. Onze milieukundige, economische, politieke, sociale en spirituele uitdagingen zijn met elkaar verbonden, en gezamenlijk kunnen wij inclusieve oplossingen uitdenken.

Universele verantwoordelijkheid

Teneinde deze ambities te verwezenlijken, moeten wij beslissen te leven met een besef van universele verantwoordelijkheid, moeten wij onszelf vereenzelvigen met de totale aardse gemeenschap én met onze lokale gemeenschappen. Wij zijn gelijktijdig burgers van verschillende naties en van één wereld waarin het lokale en mondiale met elkaar zijn verbonden. Iedereen deelt de verantwoordelijkheid voor het huidige en toekomstige welzijn van het menselijke geslacht en de grotere wereld der levende organismen. De geest van menselijke solidariteit en verwantschap met al het leven krijgt meer kracht wanneer wij leven in eerbied voor het mysterie van het bestaan, in dankbaarheid voor de gave van het leven en in nederigheid aangaande de plek van de mens in de natuur.

Wij hebben dringend behoefte aan een gedeelde visie van essentiële waarden die een ethische basis leggen voor de opkomende wereldgemeenschap. Derhalve bekrachtigen wij gezamenlijk vol hoop de volgende, van elkaar afhankelijke principes voor een levensvatbaar bestaan als een gemeenschappelijke norm, die bepalend zal zijn voor het gedrag van alle individuen, organisaties, bedrijven, regeringen en internationale instituten.

De principes:

I. Respect en zorg voor alle levensvormen

1. Respecteer de aarde en het leven in al zijn verscheidenheid

- a. Erken dat alle wezens van elkaar afhankelijk zijn en dat iedere levensvorm waarde heeft, ongeacht diens nut voor de mens.
- b. Bekrachtig uw vertrouwen in de intrinsieke waardigheid van alle mensen en in het intellectuele, artistieke, ethische en spirituele potentieel van de mensheid.

2. Draag zorg voor alle levensvormen, met begrip, compassie en liefde.

- a. Accepteer dat mét het recht natuurlijke hulpbronnen te bezitten, te beheren en te gebruiken ook de plicht komt schade aan het milieu te voorkomen en de rechten van mensen te beschermen.
- b. Bekrachtig dat mét verdergaande vrijheid, kennis en macht ook verdergaande verantwoordelijkheid komt om het gemeenschappelijk goed te bevorderen.

3. Bouw democratische samenlevingen op die rechtvaardig zijn, waaraan iedereen kan deelnemen, en die, levensvatbaar en vreedzaam zijn.

- a. Zorg ervoor dat gemeenschappen op alle niveaus de mensenrechten en fundamentele vrijheden garanderen en iedereen de gelegenheid bieden zijn of haar volledige potentieel te realiseren.
- b. Bevorder sociale en economische rechtvaardigheid, opdat iedereen in staat is een gegarandeerd en zinvol bestaan te bereiken dat in ecologische zin verantwoord is.

4. Stel de rijke schatten en de schoonheid van de aarde veilig voor de huidige en toekomstige generaties.

- a. Erken dat de handelingsvrijheid van iedere generatie wordt beperkt door de behoeften van toekomstige generaties.
- b. Draag waarden, tradities en instituten die het langdurige floreren van de menselijke en ecologische gemeenschappen op aarde steunen, over aan toekomstige generaties.

Ten einde deze vier veel omvattende verplichtingen te vervullen, is het volgende nodig:

II. Ecologische integriteit

5. Bescherm en herstel de ongeschonden staat van de ecologische systemen op aarde, met speciale aandacht voor de biologische diversiteit en de natuurlijke processen die het leven in stand houden.

- a. Neem op alle niveaus plannen aan voor duurzame ontwikkeling en

verordeningen waardoor bescherming en herstel van het milieu een integraal onderdeel worden van alle ontwikkelingsinitiatieven.

b. Zorg voor levensvatbare natuur- en biosfeerreserves, inclusief wildernis en maritieme gebieden, en waarborg die ook, opdat zij bescherming geven aan de systemen die het leven op aarde in stand houden en de biodiversiteit en ons natuurlijke erfgoed bewaren.

c. Maak u sterk voor het herstel van bedreigde soorten en ecosystemen.

d. Houd exoten of genetisch gemanipuleerde organismen die schadelijk zijn voor de inheemse soorten en het milieu onder controle en verwijder ze, en voorkom de introductie van dergelijke schadelijke organismen.

e. Beheer het gebruik van hulpbronnen zoals water, bodem, bosproducten en het leven in zee, die zichzelf weer kunnen aanvullen, zodanig dat de regeneratiesnelheid niet wordt overschreden en de gezondheid van ecosystemen beschermd zijn.

f. Beheer de winning en het gebruik van niet regenererbare hulpbronnen zoals delfstoffen en fossiele brandstoffen zodanig dat de vermindering minimaal is en er geen ernstige milieuschade resulteert.

6. Voorkom schade - de beste vorm van milieubescherming - en hanteer een behoedzame benadering wanneer de kennis beperkt is.

a. Tref maatregelen om de mogelijkheid van ernstige of onomkeerbare schade aan het milieu te vermijden, zelfs wanneer de wetenschappelijke kennis onvolledig of niet doorslaggevend is.

b. Leg de bewijslast bij degenen die beweren dat een voorgestelde activiteit geen substantiële schade zal aanrichten en stel de verantwoordelijke partijen aansprakelijk voor schade aan het milieu.

c. Vergewis u ervan dat besluitvorming de cumulatieve, langlopende, indirecte, verreikende en mondiale gevolgen van menselijk handelen aanpakt.

d. Voorkom vervuiling van elk onderdeel van het milieu en sta geen opeenhoping toe van radioactieve, toxische of andere gevaarlijke stoffen.

e. Vermijd militaire activiteiten die schadelijk zijn voor het milieu.

7. Pas productie-, consumptie- en reproductieplannen toe die de regenererende capaciteiten van de aarde, de mensenrechten en het welzijn van gemeenschappen beschermen.

a. Verminder het gebruik van de materialen die worden gebruikt in productie- en consumptiesystemen, hergebruik en recycleer ze, en sta ervoor in dat resterend afval kan worden opgenomen door ecologische systemen.

b. Handel terughoudend en efficiënt bij het gebruik van energie, en vertrouw meer en meer op onuitputtelijke energiebronnen zoals zon en wind.

c. Bevorder de ontwikkeling, toepassing en de evenwichtige overdracht van milieuvriendelijke technologieën.

d. Verwerk de totale milieukosten en sociale kosten van goederen en diensten in de verkoopprijs en stel consumenten in de gelegenheid

producten te herkennen die voldoen aan de hoogste standaards op sociaal gebied en dat van milieu.

e. Garandeer universele toegang tot gezondheidszorg die reproductieve gezondheid en verantwoorde voortplanting aanmoedigt.

f. Neem levenswijzen aan die de kwaliteit van het leven en materiële toereikendheid in een eindige wereld benadrukken.

8. Bevorder de studie van duurzame ontwikkeling en bevorder de vrije uitwisseling en brede toepassing van de verworven kennis.

a. Geef steun aan internationale wetenschappelijke en technische samenwerking over duurzaamheid, met speciale aandacht voor de behoeften van ontwikkelingslanden.

b. Erken en bescherm het bestaan van de traditionele kennis en spirituele wijsheid in alle culturen, die bijdragen tot milieubescherming en het welzijn van de mens.

c. Garandeer dat informatie van essentieel belang voor de menselijke gezondheid en milieubescherming, inclusief genetische informatie, beschikbaar blijft in het publieke domein.

III. Sociale en economische rechtvaardigheid.

9. Maak een einde aan armoede. Het is een ethische, sociale en milieuverplichting.

a. Garandeer het recht op drinkwater, schone lucht, veilig voedsel, onvervuilde grond, beschutting en veilige sanitaire voorzieningen en reserveer de benodigde nationale en internationale hulpbronnen.

b. Stel ieder mens middels onderwijs en hulpmiddelen in staat zich te verzekeren van een veilig en duurzaam bestaan, en verschaf sociale zekerheid en opvang voor degenen die niet in staat zijn voor zichzelf te zorgen.

c. Geef aandacht aan degenen die worden vergeten, bescherm de zwakkeren, help degenen die lijden, en stel hen in staat hun kwaliteiten te ontwikkelen en hun ambities te volgen.

10. Zorg ervoor dat economische activiteiten en instellingen op ieder niveau op rechtvaardige en duurzame wijze menselijke ontwikkeling bevorderen.

a. Bevorder de rechtvaardige verdeling van rijkdom binnen en tussen landen.

b. Vergroot de intellectuele, financiële, technische en sociale hulpbronnen van de ontwikkelingslanden, en bevrijd hen van de drukkende last van internationale schulden.

c. Zorg ervoor dat alle handel het gebruik van duurzame hulpbronnen, milieubescherming en vooruitstrevende arbeidsnormen steunt.

d. Verlang van multinationale corporaties en internationale financiële organisaties dat zij voor het algemene goed transparant handelen, en houd hen verantwoordelijk voor de consequenties van hun activiteiten.

11. Bevestig dat gelijkheid en gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen de eerste vereisten zijn voor duurzame ontwikkeling en zorg voor universele toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en economische kansen.

- a. Verzeker de mensenrechten van vrouwen en meisjes en maak een eind aan alle vormen van geweld tegen hen.
- b. Bevorder de actieve deelname van vrouwen aan alle aspecten van het economische, politieke, burgerlijke, sociale en culturele leven als volwaardige en gelijkwaardige partners, besluitvormers, leiders en begunstigen.
- c. Maak gezinnen sterker en verzeker de veiligheid en liefhebbende verzorging van alle familieleden.

12. Houd het recht hoog van allen, zonder discriminatie, op een normale en sociale omgeving die steun geeft aan menselijke waardigheid, lichamelijke gezondheid en geestelijk welzijn, met speciale aandacht voor de rechten van inheemse volkeren en minderheden.

- a. Maak een eind aan alle vormen van discriminatie, zoals die gebaseerd op ras, kleur, sekse, seksuele geaardheid, godsdienst, taal en nationale, etnische of sociale herkomst.
- b. Bekrachtig het recht van inheemse volkeren op hun spiritualiteit, kennis, land en hulpbronnen en op hun daaruit voortvloeiende praktijk van duurzaam levensonderhoud.
- c. Respecteer en steun de jongeren in onze gemeenschappen, stel hen in staat hun wezenlijke rol bij het ontwikkelen van duurzame samenlevingen te vervullen.
- d. Bescherm en herstel bijzondere plaatsen met een culturele en spirituele betekenis.

IV. Democratie, geweldloosheid, en vrede

13. Versterk de democratische instellingen op alle niveaus, en zorg voor transparant en verantwoordelijk bestuur, en volledige deelname aan besluitvorming, en toegang tot het recht.

- a. Houd het recht hoog van iedereen op duidelijke en tijdige informatie over milieuzaken en alle ontwikkelingsplannen en activiteiten die hen zullen beïnvloeden of waar zij belang bij hebben.
- b. Steun de lokale, regionale en mondiale burgersamenlevingen en propageer de zinvolle deelname van alle geïnteresseerde individuen en organisaties aan besluitvorming.
- c. Bescherm de rechten op vrijheid van meningsuiting, expressie, vreedzame vergadering, vereniging en een afwijkende mening.
- d. Stel doeltreffende en efficiënte toegang in tot bestuurlijke en onafhankelijke rechtelijke procedures, inclusief rechtsmiddelen en vergoedingen voor milieuschade en het gevaar van dergelijke schade.
- e. Maak een eind aan corruptie bij alle openbare en privé-instellingen.
- f. Maak plaatselijke gemeenschappen sterker, stel ze in staat zorg te dragen voor hun milieu, en wijs milieuverantwoordelijkheid toe op de

bestuurlijke niveaus waar die het meest doeltreffend kan worden uitgevoerd.

14. Integreer de kennis, waarden en vaardigheden die nodig zijn voor een duurzaam bestaan in het formele onderwijs en levenslange leerproces.

- a. Verschaf iedereen, in het bijzonder kinderen en jongeren, de educatieve mogelijkheden die hen in staat stellen actief bij te dragen aan duurzame ontwikkeling.
- b. Maak u sterk voor bijdragen van de kunstensector, de humaniora en de wetenschap aan onderwijs op het vlak van duurzaamheid.
- c. Vergroot de rol van de massamedia bij het proces van bewustwording aangaande ecologische en sociale uitdagingen.
- d. Erken het belang van morele en spirituele opvoeding voor een levensvatbaar bestaan.

15. Behandel alle levende wezens met respect en voorkomendheid.

- a. Voorkom wreedheid jegens dieren die worden gehouden in de samenleving der mensen en bescherm ze tegen pijn.
- b. Bescherm wilde dieren tegen manieren van jagen, strikken zetten en vissen die buitensporig, langdurig of te vermijden leed veroorzaken.
- c. Vermijd of maak een volledig einde aan het vangen of vernietigen van bijvangst.

16. Propageer een cultuur van tolerantie, geweldloosheid en vrede.

- a. Stimuleer en steun wederzijds begrip, solidariteit en samenwerking tussen alle volkeren, en binnen en tussen de naties.
- b. Volvoer veelomvattende strategieën ter voorkoming van gewelddadige conflicten en hanteer samenwerkende oplossingsmethoden om milieuconflicten en andere geschillen hanteerbaar te maken en op te lossen.
- c. Demilitariseer nationale veiligheidssystemen tot het niveau van een niet agressieve staat van verdediging, en geef militaire hulpmiddelen een vreedzame toepassing, inclusief ecologisch herstel.
- d. Vernietig nucleaire, biologische wapens, gifgassen en massavernietigingswapens zorg ervoor dat het gebruik van de dampkring en de kosmische ruimte steun geeft aan milieubescherming en vrede.
- e. Erken dat vrede de staat van heelheid is die wordt gecreëerd door de juiste relaties met uzelf, andere mensen, andere culturen, andere levensvormen, de aarde en het grotere geheel waar wij allen deel van uit maken.

De weg naar voren

Nog nooit eerder in de geschiedenis heeft ons gemeenschappelijke lot ons zo duidelijk opgeroepen om een nieuw begin te zoeken. Een dergelijke vernieuwing ligt besloten in de principes van deze Earth Charter. Om die belofte te vervullen, moeten wij ons ertoe verplichten de waarden en doeleinden van de Charter aan te nemen en te bevorderen.

Daarvoor is een verandering van geest en hart nodig. Het vereist een nieuw besef van de mondiale afhankelijkheid van elkaar en universele verantwoordelijkheid. Wij dienen ons op een vindingrijke wijze te ontwikkelen en de visie op een duurzaam bestaan op plaatselijk, nationaal, regionaal en mondiaal niveau toe te passen. Onze culturele verscheidenheid is een kostbaar erfgoed en de verschillende culturen zullen hun eigen specifieke wijze vinden om die visie te realiseren. Wij moeten de mondiale dialoog die de Earth Charter voortbracht, verdiepen en uitbreiden, wij kunnen namelijk veel leren van de permanente samenwerking in de zoektocht naar waarheid en wijsheid.

Het leven kent spanningen tussen belangrijke waarden. Dat kan leiden tot moeilijke keuzen. Wij moeten echter manieren vinden om verscheidenheid in harmonie te brengen met eenheid, de uitoefening van vrijheid met het gemeenschappelijke goed, korte-termijndoelen met doelstellingen op de lange termijn. Ieder individu en gezin, iedere organisatie en gemeenschap heeft een wezenlijke rol te vervullen. De kunst, wetenschap, godsdiensten, educatieve instellingen, media, bedrijven, non-gouvernementele organisaties en regeringen worden alle opgeroepen creatief leiderschap te bieden. Het partnerschap van regering, burgerlijke samenleving en bedrijven is van essentieel belang voor doeltreffend bestuur.

Om een duurzame mondiale gemeenschap te bouwen, moeten de naties van de wereld hun toezeggingen richting de Verenigde Naties hernieuwen, hun verplichtingen in het kader van bestaande internationale verdragen nakomen en het uitvoeren van de Earth Charter principes steunen met een internationaal rechtsgeldig document over milieu en ontwikkeling.

Laat onze tijd de geschiedenis ingaan als een tijdperk van de omslag naar een nieuwe eerbied voor het leven, de vastbeslotenheid duurzame ontwikkeling te realiseren, een intensivering van de strijd voor rechtvaardigheid en vrede, en de vreugdevolle viering van het leven.